

Protokół

120. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 8 czerwca 2022 roku w formie wideokonferencji obsługiwanej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii.

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji: T. Brzezińska-Wójcik, A. Czerny, S. Gil, R. Huszcza, S. Kaciszczenko, D. Kalisiewicz, A. Markowski, J. Ostrowski, J. Pietrow, A. Pisowicz, T. Wites, W. Włoskiewicz, E. Wolnicz-Pawłowska, B. Zagórski, M. Zych.

Obrady prowadził Maciej Zych, przewodniczący Komisji.

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Przyjęcie protokołu 119. posiedzenia Komisji z dnia 11 maja 2022 r.
3. Sprawy bieżące.
4. Wykaz polskich nazw budowli – kontynuacja omawiania wykazu nazw z obszaru Estonii, Litwy i Łotwy.
5. Nazwy do wyjaśnienia/uzupełnienia – budowle.
6. Wykaz polskich nazw budowli – omówienie wykazu nazw z obszaru Ukrainy.
7. Wolne wnioski.

Ad 1. Przewodniczący przywitał członków Komisji na 120. posiedzeniu

Członkowie Komisji uczcili chwilą ciszy Artura Karpa – zmarłego 24 maja indologa, przez lata związanego z Instytutem Orientalistycznym Uniwersytetu Warszawskiego, od 2000 roku członka Komisji, gdzie był ekspertem od nazw z krajów Azji Południowej oraz autorem wykazów nazw geograficznych z obszaru Bangladeszu, Bhutanu, Indii, Mjanmy, Nepalu, Pakistanu i przyjętych przez Komisję zasad latynizacji dla języków hindi, malediwskiego, nepalskiego, syngaleskiego, tamilskiego oraz, jako współautor, urdu.

Kondolencje w imieniu Członków Komisji oraz p.o. Głównego Geodety Kraju zostały zamieszczone w prasie oraz na stronach internetowych Komisji i Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ad 2. Do protokołu 119. posiedzenia zgłoszono kilka uwag redakcyjnych oraz zaproponowano, aby w zapisie dotyczącym pominięcia w wykazach nazw stosowanych przez władze separatystycznych quasi-państw podkreślić, że wynika to także z tego, że obecnie publikowany polski wykaz ma charakter urzędowy.

Po wprowadzeniu tych zmian protokół przyjęto jednogłośnie (15 głosów za).

Ad 3. A. Radomska, naczelnik Wydziału Państwowego Rejestru Nazw Geograficznych w Głównym Urzędzie Geodezji i Kartografii, poinformowała o zmianach, jakie nastąpiły w Urzędzie: 13 maja Waldemar Izdebski został odwołany ze stanowiska Głównego Geodety Kraju, zaś pełnienie obowiązków Głównego Geodety Kraju powierzone zostało Alicji Kulce (dotychczasowemu zastępcy Głównego Geodety Kraju), natomiast 19 maja nowym dyrektorem Departamentu Informacji o Nieruchomościach (departament ten zajmuje się także nazewnictwem geograficznym i jest odpowiedzialny za obsługę Komisji) został Marcin Grudzień, wieloletni pracownik GUGiK, który zastąpił na tym stanowisku Rafała Władzińskiego.

M. Zych przekazał informacje o 26. Posiedzeniu Sekcji Regionalnej Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej UNGEGN. Było to jednodniowe spotka-

nie, które odbyło się 18 maja br. w Pradze. Zorganizowane zostało przez Czeski Urząd Geodezyjny i Katastralny – Czechy przewodniczącą tej sekcji regionalnej. W spotkaniu uczestniczyło 25 osób z sześciu państw członkowskich sekcji (Bułgarii, Czech, Polski, Słowacji, Słowenii i Węgier; brak było przedstawicieli z pozostałych 12 państw członkowskich) oraz przedstawiciele Austrii będącej obserwatorem w Sekcji; Polskę reprezentowali Maciej Zych i Bogusław R. Zagórski.

W trakcie spotkania przedstawiono 6 raportów narodowych oraz 8 referatów. Raporty omawiające działalność nazewniczą zaprezentowali przedstawiciele Bułgarii, Czech, Polski, Słowacji, Słowenii i Węgier; dodatkowo uczestnicy spotkania otrzymali raport Ukrainy. W referatach omówiono: historyczne zmiany nazw chińskiej wyspy Hajnan (referat czeski), nazewnictwo z obszaru Czech zawarte na osmańskiej mapie z 1914 r. (referat wygłoszony przez B. Zagórskiego), prace związane z zarządzaniem nazwami geograficznymi na Słowacji, problemy z nazwami w językach mniejszości narodowych dla miejscowości z obszaru Węgier, prace Grupy Roboczej UNGEGN ds. Zarządzania Danymi dot. Nazw Geograficznych (referat słoweński), gazeter w projekcie EuroGeographic (referat austriacki), kwestię pogodzenia rezolucji ONZ w sprawie egzonimów i nazw geograficznych jako dziedzictwa kulturowego (referat austriacki), sprawy związane z ostatnimi aktywnościami UNGEGN (referat czeski).

Członkowie Komisji zostali także poinformowani, że Turcja postanowiła zmienić stosowaną w kilku językach nazwę tego kraju na formę turecką *Türkiye* – z dokumentów przekazanych przez ambasadę Turcji wynika, że zmiana dotyczy nazwy angielskiej (zamiast formy *Turkey* – pełna nazwa kraju ma brzmieć *Republic of Türkiye*), francuskiej (zamiast formy *Turquie*), hiszpańskiej (zamiast formy *Turquia*) i niemieckiej (zamiast formy *Türkei*). Jak dotychczas nie pojawiła się sugestia zmiany polskich nazw *Turcja* i *Republika Turejii*.

Ad 4. Omówiono nazwy budowli z obszaru Łotwy postanawiając:

- dodać egzonim ***bulwar Wolności*** (dla ulicy w Rydze) – aklamacja,
- dodać egzonim ***plac Katedralny*** (Ryga) – aklamacja,
- dodać egzonim ***plac Ratuszowy*** (Ryga) – aklamacja,
- dodać egzonim ***bazylika Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny*** (Aglona) – aklamacja,
- dodać egzonim ***cerkiew Świętego Mikołaja*** (Windawa) – 8 głosów za dodaniem nazwy, 3 przeciw, 4 wstrzymujące się,
- dodać egzonim ***katedra Najświętszej Marii Panny*** (Jełgawa) – aklamacja,
- dodać egzonim ***katedra Świętego Jakuba*** (Ryga) – aklamacja,
- dodać egzonim ***katedra Świętego Józefa*** (Lipawa) – 10 głosów za dodaniem nazwy, 2 przeciw, 3 wstrzymujące się,
- dodać egzonim ***kościół Jezusa*** (Ryga) – 14 głosów za dodaniem nazwy, 0 przeciw, 1 wstrzymujący się,
- dodać egzonim ***kościół Matki Bożej Bolesnej*** (Ryga) – 10 głosów za dodaniem nazwy, 1 przeciw, 4 wstrzymujące się,
- dodać egzonim ***kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny*** (Dyneburg) – 11 głosów za dodaniem nazwy, 1 przeciw, 3 wstrzymujące się,
- dodać egzonim ***kościół Świętego Jana*** (Kieś) – aklamacja,
- dodać egzonim ***kościół Świętego Jana*** (Ryga) – aklamacja,
- dodać egzonim ***kościół Świętego Piotra*** (Ryga) – aklamacja,
- dodać egzonim ***sobór Morski Świętego Mikołaja*** (Lipawa) – aklamacja,

- dodać egzonim *sobór Narodzenia Pańskiego* (Ryga) – 4 głosy za dodaniem nazwy, 3 przeciw, 8 wstrzymujących się,
- dodać egzonim *sobór Świętych Borysa i Gleba* (Dyneburg) – aklamacja,
- dodać egzonim *baszta Prochowa* (Ryga) – aklamacja,
- dodać egzonim *brama Szwedzka* (Ryga) – aklamacja,
- dodać egzonim *dom Bractwa Czarnogłowych* (dla budynku w Rydze) – aklamacja,
- dodać egzonim *Koci Dom* (dla budynku w Rydze) – aklamacja,
- dodać egzonim *Mała Gildia* (dla budynku w Rydze) – aklamacja,
- dodać egzonim *Trzej Bracia* (dla budynków w Rydze) – aklamacja,
- dodać egzonim *Wielka Gildia* (dla budynku w Rydze) – aklamacja,
- dodać egzonim *pomnik Wolności* (Ryga) – aklamacja,
- dodać egzonim *Targ Centralny* (dla hal w Rydze) – aklamacja (ustalono, że obiekt ten to hale, a nie targ, w związku z tym słowo „targ” w nazwie nie jest terminem rodzajowym i może być zapisany wielką literą).

Ad 5. Rozpoczęto omawianie nazw budowli do wyjaśnienia i uzupełnienia.

Na 112. posiedzeniu (16 grudnia 2020 roku) pozostawiono do wyjaśnienia propozycję dodania do egzonimu *sobór Aleksandra Newskiego* formy oficjalnej *sobór Świętego Błogosławionego Aleksandra Newskiego* dla budowli w Tallinnie. Wątpliwość budziła poprawność tłumaczenia długiej nazwy, a zwłaszcza tłumaczenie słowa Благоверного na Błogosławionego. Po polsku sobór ten znany jest głównie pod nazwą krótką, zaś nazwa długa (w najprzeróżniejszych wariantach) nie jest zbyt często stosowana. Ponadto w przypadku wielu obiektów sakralnych posiadających w oryginalnym języku nazwę długą Komisja ograniczyła się do podania spolszczenia tylko dla nazwy krótkiej. Biorąc to pod uwagę ustalono, że nie będzie dodana polska nazwa długa dla tego soboru (15 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących się).

Również na 112. posiedzeniu pozostawiono do wyjaśnienia, czy egzonim w formie *kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny* dla budowli w Kownie-Požajściu jest poprawny. Po polsku najczęściej stosowana jest nazwa opisowa *kościół w Pożajściu, klasztor i kościół w Pożajściu, klasztor kamedułów w Pożajściu* itp., nazwa długa stosowana jest zaś rzadko. Zaproponowana polska nazwa długa jest merytorycznie tożsama z litewskim endonimem, choć nie jest jego dokładnym tłumaczeniem. Ostatecznie Komisja postanowiła przyjąć nazwę w zaproponowanej na początku formie *kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny* – 9 głosów za przyjęciem tej nazwy, 6 przeciw, 0 wstrzymujących się.

Na 90. posiedzeniu (4 listopada 2015 roku) Komisja przyjęła nazwę *Alkazar w Sewilli* dla kompleksu pałacowego w Hiszpanii. *Alkazar* jest, podobnie jak np. nazwa *Kreml*, pewnym rodzajem budowli. Znane alkazary są także w innych miastach Hiszpanii, zaś najbardziej znane to *Alcázar de Segovia* i *Alcázar de Toledo*. W przypadku nazwy *Kreml* Komisja przyjęła ją dla budowli w trzech miastach (Moskwa, Jarosław, Kazań). Komitet Redakcyjny zaproponował, aby analogicznie postąpić w przypadku nazwy *Alkazar* i odnieść ją do budowli w trzech miastach dodając nazwy *Alkazar w Segowii* i *Alkazar w Toledo*.

W trakcie dyskusji zaproponowano, aby formy nazw zgłoszone przez Komitet Redakcyjny poprzedzić formami krótszymi, czyli samą nazwą *Alkazar*. Ponadto, zaproponowano, aby w przypadku budowli w Sewilli zmienić jej nazwę na *Alkazar Królewski w Sewilli*, gdyż w przypadku tego obiektu przymiotnik „królewski” jest zastosowany

w hiszpańskim endonimie. Dyskusję wywołało, czy w związku z tym krótką nazwą dla tego obiektu powinno być *Alkazar*, czy *Alkazar Królewski*.

Po dyskusji Komisja postanowiła:

- zmienić nazwę *Alkazar w Sewilli* na ***Alkazar Królewski w Sewilli*** – aklamacja,
- do nazwy *Alkazar Królewski w Sewilli* dodać krótką formę ***Alkazar Królewski*** – za dodaniem krótkiej nazwy w formie *Alkazar* opowiedziały się 3 osoby, za dodaniem krótkiej nazwy w formie *Alkazar Królewski* opowiedziało się 10 osób, 1 osoba wstrzymała się od głosu,
- dodać nazwę ***Alkazar*** i jako wariantową ***Alkazar w Segowii*** – aklamacja,
- dodać nazwę ***Alkazar*** i jako wariantową ***Alkazar w Toledo*** – aklamacja.

Ponadto postanowiono:

- dodać nazwę ***kościół Hallgrímura*** dla budowli w Reykjavíku (Islandia) – aklamacja (przy okazji zwrócono uwagę, że mogą pojawić się wątpliwości odnośnie do wymowy nazwy tego kościoła – czy należy wymawiać ją zgodnie z islandzką wymową nazwiska, tj. [hatl̥krimyr̥], czy w postaci spolszczonej),
- dodać nazwę ***plac Federacji*** w Melbourne (Australia) – aklamacja,
- dodać nazwę ***Topkapi*** dla pałacu w Stambule (Turcja) – tu pojawiła się także propozycja, aby egzonim miał formę *Topkapy*, ostatecznie za przyjęciem nazwy w formie *Topkapi* głosowało 11 osób, 2 były przeciw, 1 wstrzymała się od głosu,
- dodać nazwę ***ulica Rakoczego*** w Budapeszcie (Węgry) – aklamacja,
- dodać nazwę ***plac Józefa Bema*** w Budapeszcie (Węgry) – aklamacja,
- dodać nazwę ***plac Lajosa Kossutha*** w Budapeszcie (Węgry) – aklamacja,
- dodać nazwę ***plac Trójcy Świętej*** w Budapeszcie (Węgry) – aklamacja,
- dodać nazwę ***plac Wolności*** w Budapeszcie (Węgry) – aklamacja,
- nie dodawać nazwy *Termy Elżbiety* dla budowli w Miskolcu (Węgry) – dyskutowano, czy w nazwie powinien być termin „termy”, czy „łaźnie”, a także czy zasadne jest przyjmowanie samej nazwy; ustalono, że będą dwa głosowania – pierwsze, czy w ogóle wprowadzać egzonim, a drugie za konkretną formą egzonimu; w pierwszym głosowaniu za wprowadzeniem egzonimu opowiedziało się 6 osób, 7 było przeciw, 1 wstrzymała się od głosu,
- dodać nazwę ***Termy Gellérta*** dla budowli w Budapeszcie (Węgry) – aklamacja.

Ze względu na brak czasu dokończenie omawiania nazw budowli odłożono na kolejne posiedzenie Komisji.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
Maciej Zych